

Posudek rigorózní práce na téma „Právo na sebeobranu v mezinárodním právu veřejném“ předložené Mgr. Janem Kittrichem.

Rigorózní práce v celkovém rozsahu 109 stran je věnovaná jedné z klíčových otázek mezinárodního práva současnosti-právu na sebeobranu v postbipolárních podmínkách. Práci autor rozdělil do dvou částí. Prvá se zabývá klasickým institutem sebeobranu v kontextu její obyčejové úpravy i smluvního vyjádření v Chartě OSN. Velkou pozornost věnuje rozboru zejména sporných pojmů (ozbrojený útok) s tím, že příslušný výklad opírá o judikáty MSD a doktrinální výklad. Pozornost též věnuje institutu krajní nouze, nepřímé agresi a teroristickým útokům, jakožto ozbrojeným útokům.

Druhá část práce se zabývá problematikou preventivní sebeobranu. Autor detailně analyzuje právní povahu aktů států považovaných naukou i některými státy samotnými za legální použití síly z titulu již ustálené praxe. Příslušný problém též zkoumá z hlediska soudních rozhodnutí a naukou podávaného výkladu Charty OSN. Pozornost věnuje i relevantní praxi států. Závěr pak obsahuje shrnutí hlavních myšlenek práce a autorovo stanovisko ke zkoumaným koncepcím.

K ocenění na předložené práci je především důsledná analytická metoda zpracování zvoleného tématu. Autor přitom vyváženě pracuje jak s primárními prameny tak i s naukou. Náležitě jsou začleněny i relevantní judikáty. Práce je napsaná odborným jazykem, je přehledná a poskytuje čtenáři kvalifikovaný pohled na problém a především na jeho doktrinální zpracování. V této souvislosti se naskytá otázka, zda autor nemohl věnovat určitou pozornost samotným teoriím, se kterými se příslušní autoři (např. R. Higgins, Mc Dougal) dopracovávají k radikálnějšímu, s politickou realitou spjatějšímu názoru na institut sebeobranu obecně a na legálnost preventivní sebeobranu zejména, a to na rozdíl od stoupenců pozitivistického přístupu (např. Brownlie), kteří otázku preventivní sebeobranu spojují s normativitou de lege ferenda.

K objasnění se též nabízí problém zákazu síly a hrozby silou, včetně práva na sebeobranu, v obyčejovém právu a vztah, který má tato dodnes nesporně kogentní úprava k relevantním ustanovením Charty OSN. Z autorova textu nevyplývá, zda Charta v čl.2/4 zákaz síly a hrozby silou v MV normuje a to bez ohledu na proces stabilizace téhož cestou obyčejovou, nebo zda je Charta v příslušných ustanoveních závazným výkladem již normativity obecně platné a plní tudíž úlohu kodifikační.

Tyto otázky považuji za možný předmět diskuse v rámci obhajoby. Předložená práce je vybavená kvalifikovaným poznámkovým aparátem, bohatým seznamem literatury a ve svém celku plně odpovídá požadavkům kladeným na rigorózní práci.

V Praze dne 1. 5. 07

doc. dr. S. Hýbnerová
oponentka